

TÜRKİYE'DE ELEKTRİK PİYASASI'NDA EPDK'NIN İDARİ PARA CEZASI VEYA LİSANS İPTALİ KARARI VERMESİNİ GEREKTİREN HALLER İLE KURUMUN İDARİ PARA CEZASI VEYA LİSANS İPTALİ KARARINA KARŞI BAŞVURULMASI GEREKEN YARGI YOLU VE YARGI SÜRECİ

A. Giriş

Elektrik Piyasası'nın kuralları ve işbu kurallara uyulmaması durumunda uygulanacak idari yaptırımlar; en geniş biçimde 14.03.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda belirlenmektedir. Lisans iptalleri konusunda ise Kanun'da yer alan düzenlemeler; Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde daha geniş olarak açıklanmaktadır.

Bunlarla birlikte 6446 sayılı Kanun'un "Yaptırımlar ve Yaptırımların Uygulanmasında Usul" başlıklı 16.maddesi'nde her ne kadar yaptırım usullerinin işbu hüküm ile düzenlendiği ifade edilmiş ise de söz konusu maddede yalnızca hangi kabahatlere hangi tür müeyyidelerin uygulanacağı belirtilmiştir. Görüleceği üzere işbu müeyyidelerin nasıl ve ne şekilde uygulanacağı Kanun'un 16.maddesi'nde düzenlenmemiştir. Bu nedenle Enerji Piyasası Kanunu'nda düzenlenen kuralların ihlali durumunda, müeyyidelerin nasıl ve ne şekilde uygulanacağı noktasındaki düzenlemeler "Elektrik Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik"te yapılarak, Kanun'daki işbu eksiklik giderilmiştir.

İdari yaptırımların bir kısmına, yukarıda mevzubahis ettiğimiz mevzuat dışında Enerji Piyasası Denetleme Kurumunun yayınladığı birtakım yönetmelik ve tebliğlerde de yer verilmişse de işbu yayınların çoğunluğunda, kuralların ihlali durumunda Kanun'un 16.maddesi'nin uygulanacağı açıkça belirtilmiştir.

Mevzubahis edilen bu nedenlerle, huzurdaki yazımızı genel olarak 6446 sayılı Kanun'u, lisans iptali konusunda özellikle Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'ni, idari yaptırımların uygulanma noktasında ise Elektrik Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'i temel alarak hazırlamış bulunmaktayız.

2.ELEKTRİK PİYASASI KANUNU'NDA İDARİ PARA CEZASINI GEREKTİREN HALLER

Elektrik Piyasası'nda hangi durumlarda idari para cezası verileceği hususu, 6446 sayılı Kanun'un "Yaptırımlar ve Yaptırımların Uygulanmasında Usul" başlıklı 16.maddesi'nde düzenlenmiş olup aşağıda sayıldığı gibidir;

2.1.Bilgi ve Yerinde İnceleme İmkânının Verilmemesi (6446 sayılı EPK'nın 16/1-a maddesi)

EPDK'nın elektrik piyasasında faaliyet yürüten lisans sahiplerine, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-a maddesi uyarınca idari para cezası uygulayabilmesi için;

a- Olağan bir denetimin veya ihbar yahut re'sen başlatılmış bir ön araştırma ya da soruşturmanın mevcut olması,

b- Bu sırada lisans sahibinden tüzel kişiden bilgi ya da yerinde inceleme talep edilmesi,

c- Yapılan inceleme esnasında lisans sahibi tarafından Kuruma sunulan bilgilerin eksik, yanlış, yanıltıcı olması; hiç bilgi verilmemesi ya da yerinde inceleme imkânının verilmemesi,

d- Bu hususlardan birinin gerçekleştiğinin anlaşılmasına müteakiben, Kurum tarafından Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahibine yazılı ihtar çekilerek on beş gün içinde doğru bilginin talep edilmesi yahut yerinde inceleme imkânının sağlanmasının istenmesine rağmen, talebin süresinde veya hiç yerine getirilmemesi gerekmektedir.

2.2.Mevzuata, Lisans Hükümlerine veya Kurul Kararlarına Aykırılık (6446 sayılı EPK'nın 16/1-b ve 16/1-c maddeleri)

EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans

sahiplerine, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-b maddesi uyarınca idari para cezası uygulayabilmesi için;

a- 6446 sayılı EPK'ya ve ikincil mevzuata (kurum tarafından çıkarılmış olan yönetmelik, tebliğ vb.), sahip olduğu lisans hükümlerine, EPDK Kurul kararlarına ve talimatlarına uygun hareket edilemediğinin tespit edilmesi,

b- Uygun olmayan davranışın Kurum tarafından tespit edilmesi ile Kurumun elektrik lisansı sahibine ugunsuz hareketin otuz gün içerisinde giderilmesi ya da tekrarlanmaması şeklinde yazılı bir ihtar göndermesi,

c- İhtara konu aykırılığın verilen süre içerisinde giderilmemesi veya tekrarlanması gerekmektedir.

EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahiplerine, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-c maddesi uyarınca idari para cezası uygulayabilmesi için; elektrik lisansı sahiplerinin 6446 sayılı Kanun, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olmayacak şekilde aykırı davranması gerekmektedir.

2.3. Lisans Verilmesine Esas Şartlar Hususunda Gerçek Dışı Belge İbrazı, Yanıltıcı Bilgi Verilmesi, Lisans Şartlarındaki Değişikliğin Bildirilmemesi (6446 sayılı EPK'nın 16/1-ç maddesi)

EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahiplerine, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-ç maddesi uyarınca idari para cezası uygulayabilmesi için;

a- Lisans sahibi tarafından, lisans müracaatında veya lisans yürürlüğü sırasında, lisans verilmesinde aranan şartlar konusunda, gerçek dışı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya lisans verilmesini etkileyecek lisans şartlarındaki değişikliklerin Kurula bildirilmemesi,

b- Bu eksikliklerin veya gerçek dışı durumun düzeltilmesinin mümkün olması gerekmektedir.(Anılan gerçek dışı belge veya yanıltıcı bilgi veya lisans şartlarındaki değişikliğin düzeltilmesinin mümkün olmaması veya mümkün olsa dahi Kurum tarafından ihtar edilen 30 günlük süre içerisinde eksikliklerin düzeltilmemesi lisans iptali sebebidir.)

2.4.İştirak İlişkisi Yasağına Aykırılık (6446 sayılı EPK'nın 16/1-d maddesi)

Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4/1-ş maddesine göre iştirak;

"Kamu iktisadi teşebbüsü olanlar hariç olmak üzere; doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya başka şirket ve şirketler veya gerçek kişi ve kişilerle birlikte piyasada faaliyet gösteren herhangi bir tüzel kişiyi kontrol eden şirket veya doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte, başka herhangi bir şirket ve şirketler veya gerçek kişi ve kişiler tarafından kontrol edilen, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişiyi ve bu şirketlerin ve/veya piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin birinin diğeriyle veya birbirleriyle olan doğrudan veya dolaylı ilişkisi," anlamına gelmektedir.

EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahiplerine, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-d maddesi uyarınca idari para cezası uygulayabilmesi için;

a- Lisans sahibinin, lisans süresi boyunca herhangi bir zaman zarfında iştirak ilişkisi yasağına aykırı davranışta bulunulduğunun Kurum tarafından tespit edilmesi,

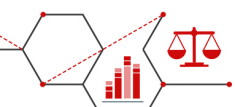
b- Kurumun lisans sahibine iştirak ilişkisinin otuz gün içerisinde düzeltilmesi şeklinde yazılı bir ihtar göndermesi,

c- İhtara konu aykırılığın verilen süre içerisinde giderilmemesi gerekmektedir.

2.5. Lisans Kapsamı Dışında Faaliyet Gösterme (6446 sayılı EPK'nın 16/1-e maddesi)

EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahiplerine, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-e maddesi uyarınca idari para cezası uygulayabilmesi için;

a- Elektrik piyasasında faaliyette bulunan bir tüzel kişinin, usulüne uygun olarak alınmış bir elektrik lisansının olması, (Elektrik lisansı olmaksızın faaliyette bulunan şirket veya elinde farklı bir piyasa alanına ait lisans bulunmasına rağmen elektrik piyasasında faaliyette bulunan tüzel kişi lisanssız olarak faaliyet gösterdiğinden, bu madde kapsamında değil lisanssız faaliyet gösterme hükümleri kapsamında cezalandırılacaktır..)

b- Lisans kapsamına dahil olan faaliyet sınırlarının aşılması ve lisans kapsamı dışında faaliyet gösterildiğinin Kurum tarafından saptanması,

c- Kurumun lisans kapsamı dışında hareket eden elektrik lisansı sahibine kapsam dışı faaliyetin veya aleyhte faaliyetin on beş gün içinde durdurulması şeklinde yazılı bir ihtar göndermesi,

d- Yapılan yazılı ihtarla rağmen aykırı durumlarını verilen süre içerisinde durdurulmaması ve aykırılığı devam ettirilmesi gerekmektedir.

3. ELEKTRİK PİYASASI KANUNU'NDA LİSANS İPTALİNİ GEREKTİREN HALLER

Lisans iptali kararı, EPDK tarafından verilen en ağır idari yaptırım niteliğine sahip olup; lisans iptali ile birlikte lisans hakkı sahibinin elektrik piyasasındaki tüm faaliyetleri sona ermektedir. Hangi durumlarda lisansın iptal edileceği, 6446 sayılı Kanun'un "Yaptırımlar ve Yaptırımların Uygulanmasında Usul" başlıklı 16.maddesi'nde maddeler halinde sayılmış bulunmaktadır. Şöyleki;

3.1. Lisans Verilmesine Esas Şartlar Hususunda Gerçek Dışı Belge İbrası, Yanıltıcı Bilgi Verilmesi, Lisans Şartlarındaki Değişikliğin Bildirilmemesi (6446 sayılı EPK'nın 16/1-ç maddesi)

EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahiplerinin, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-ç maddesi uyarınca lisanslarını iptal edebilmesi için;

a- Lisans sahibi tarafından, lisans müracaatında veya lisans yürürlüğü sırasında, lisans verilmesinde aranan şartlar konusunda, gerçek dışı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya lisans verilmesini etkileyecek lisans şartlarındaki değişikliklerin Kurula bildirilmemesi,

b- Anılan gerçek dışı belge veya yanıltıcı bilgi veya lisans şartlarındaki değişikliğin düzeltilmesinin mümkün olmaması veya Kurum tarafından lisans sahibine gönderilen, aykırılıkların otuz gün içinde düzeltilmesine yönelik yazılı ihtarla rağmen, lisans sahibinin aykırı durumu devam ettirmesi gerekmektedir.(Yukarıda da yer verdiğimiz üzere, eksik-

liklerin veya gerçek dışı durumun düzeltililebilmesinin mümkün olması ve 30 gün içinde işbu durumun düzeltilmesi halinde, lisans sahibine yalnızca idari para cezası kesilecektir.)

3.2. Lisans Verilmesine Esas Şartların Ortadan Kalkması Veya En Baştan Mevcut Olmaması (6446 sayılı EPK'nın 16/1-f maddesi)

EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahiplerinin, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-f maddesi uyarınca lisanslarını iptal edebilmesi için; lisans verilmesine esas olan şartların lisansın yürürlüğü sırasında ortadan kalktığı veya bu şartların baştan mevcut olmadığının Kurum tarafından saptanması gerekmektedir.

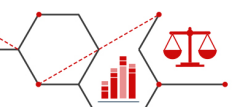
3.3. Kanuna Karşı Hile (6446 sayılı EPK'nın 16/1-g maddesi)

Elektrik Piyasası'nın hızlı değişen ve komplike yapısı, söz konusu piyasada yapılabilecek tüm ihlal ve işlenebilecek kabahatlerin önceden tahmin edilmesinin önünde büyük bir engeldir. Bu durum lisans sahiplerinin yahut lisanssız hareket etmek isteyen kimselerin kanuna ve yönetmeliklere karşı hile yapma imkânını arttırmaktadır. Elektrik Piyasası'nda yer alan aktörlerin tüm hareketlerinin önceden tahmin edilmesinin mümkün olmamasına rağmen piyasadaki kişi ve kurumların kanun boşluklarından istifade etmelerinin engellenmesi amacıyla huzurdaki düzeleme getirilmiştir.

Bu noktada EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahiplerinin, 6446 sayılı EPK'nın 16/1-g maddesi uyarınca lisanslarını iptal edebilmesi için; Kanun'a göre yapılan talep ve işlemlerde kanuna karşı hile veya gerçek dışı beyanda bulunulduğunun Kurum tarafından tespit edilmesi yeterlidir. Hangi işlem ve talebi Kanun'a aykırılık içerdiği hususunda Kurumun takdir yetkisi bulunmaktadır.

3.4. Gelirin Yüzde Onunu Aşan İdarî Para Cezasına Ulaşma (6446 sayılı EPK'nın 16/2. maddesi)

EPDK'nın Elektrik Piyasası'nda faaliyet yürüten lisans sahiplerinin, 6446 sayılı EPK'nın 16/2 maddesi uyarınca lisanslarını iptal edebilmesi için; lisans sahibi tarafından idari para cezasına konu edilen aynı

fiilin, iki yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde artırılarak uygulanacak para cezasının tutarının, cezaya muhatap tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin bilançosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunu aşması gerekmektedir. Kanun bu durumda Kurumun lisansı “iptal edebileceğini” belirterek, işbu maddeye dayanarak yapacağı iptal işlemlerinde Kuruma takdir yetkisi tanımıştır. Bu noktada söz konusu miktarın aşılması durumunda Kurumun iptal kararı vermemesi de mümkündür.

İlgili maddede kapsamında, lisans sahibinin bir önceki mali yılına ilişkin bilançosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunu aşmaması gereken miktar; aynı fiili gerçekleştiren lisans sahibine en son uygulanacak olan para cezasının miktarı olup, aynı fiile ilişkin olarak lisans sahibine uygulanmış olan tüm para cezalarının toplam miktarı değildir.

3.5. Üretim Tesisinin Zamanında Kurulmaması (6446 sayılı EPK’nın 5/7. maddesi ve Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği 27/2. maddesi)

EPDK’nın Elektrik Piyasası’nda faaliyet yürüten lisans sahiplerinin, 6446 sayılı EPK’nın 5/7. Maddesi ve Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği’nin 27/2 maddesi uyarınca lisanslarını iptal edebilmesi için;

a- Üretim lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde üretim tesisinin kurulmaması veya kalan süre içerisinde kurulamayacağının tespit edilmesi

b- Üretim tesisinin kurulamamasının mücbir sebep hâllerine veya lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebeplere dayanmaması gerekmektedir.

Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği’nin “Yükümlülüklerin ertelenmesi, askıya alınması ve kaldırılması” başlıklı 35/2.maddesine göre; “Bir olayın mücbir sebep hali sayılabilmesi için; olaydan etkilenen tarafın gerekli özen ve dikkati göstermiş ve tüm önlemleri almış olmasına karşın olayın önlenemeyecek, kaçınılmayacak ve öngörülemeyecek olması ve bu durumun etkilenen tarafın ilgili mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmesini engellemesi gerekir.” Üretim lisansının iptal edilmesini engelleyen mücbir sebep hallerinin hangileri olduğu aynı maddenin devamında örneklem şeklinde sayılmıştır. Bu nedenle yeterli gerekçelendirme ve belgelendirme yoluyla, maddede sayılmayan hallerin de Kurum tarafından mücbir sebep olarak değerlendirilmesi mümkündür. Bu konuda Kurumun takdir yetkisi mevcuttur.

3.6.İşletmeye Geçmemiş ya da Geçememiş Lisanslara Yönelik İşlemler (6446 sayılı EPK’nın Geçici 9. Maddesi)

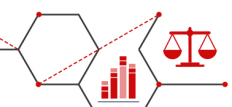
6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun geçici 9’uncu maddesi kapsamında; Kanun’un yürürlüğe girmesinden önce üretim lisansına sahip olan lakin üretim lisansında belirtilen inşaat öncesi döneme ait süre zarfında, üretim tesisi inşasına başlanması için yapılması gereken hazırlıkları tamamlayamamış lisans sahiplerine; varsa kalan inşaat sürelerine ek olarak, kalan inşaat süreleri yoksa başvuru kabul tarihinden başlamak üzere 6 ay ek süre verilir. Lisans sahibinin yapması gereken hazırlık işlemlerini, hazırlık dönemi süresine eklenen 6 aylık süre içerisinde de (mücbir sebeplerin varlığı dışında) tamamlayamaması durumunda, lisansı Kurum tarafından iptal edilecektir.

Mücbir sebeplerin varlığı nedeniyle hazırlık işlemlerinin tamamlanamaması durumunda, mücbir sebebin var olup olmadığı hususu Kurum takdirinde olmakla birlikte, mücbir sebebin var olduğunun Kurumca kabul edilmesi durumunda, üretim lisansında belirtilen sürelerin aşılmasına müsamaha gösterilebilmektedir. Bu durumdan 6 ayık ek süre geçirilse dahi, lisans iptal kararı verilmemektedir.

Ek bilgi olarak belirtmek gerekirse; 6446 sayılı EPK’nın Geçici 9/2 Maddesi ile; Kamu kuruluşlarından elektrik üretim tesisi kurmak üzere redevans usulüyle alınmış kömür sahası için verilmiş lisanslar ile lisansa dercedilmiş inşaat öncesi süre içerisinde yapılması gereken kamulaştırma ve demiryolu röleasyon işlemlerinin, lisansa belirtilen bu süre içerisinde tamamlanamayacağının Kuruma gerekçeleriyle belgelendirilmesi ve bu gerekçelerin Kurul tarafından kabul edilmesi durumunda, söz konusu lisanslar ilk fıkra hükümlerinden muaf tutulmuştur.

3.7. Nükleer Enerjiye Üretim Tesisine İlişkin İnşaat/İşletme Lisansı Verilmemesi Ya Da Mevcut İnşaat/İşletme Lisansının İptal Edilmesi (Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği 27/5. maddesi)

EPDK’nın Elektrik Piyasası’nda faaliyet yürüten nükleer enerjiye dayalı üretim yapmak isteyen lisans sahiplerinin, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği 27/5. maddesi uyarınca üretim lisanslarını iptal edebilmesi için; nükleer enerjiye dayalı üretim tesisine ilişkin inşaat lisansı ve/veya işletme lisansı başvurularının olumlu sonuçlanmaması ya da mevcut inşaat lisansı ve/veya işletme lisansının iptal edilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte nükleer enerjiye dayalı üretim yapmak isteyen lisans sahiplerinin, aynı yönetmeliğin “Ön lisans süresi içerisinde tamamlanması gereken iş ve işlemler” başlıklı 17/3.maddesindeki yükümlüklerini mücbir sebepler veya lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında Kurul tarafından belirlenen süre içinde Kuruma sunmaması hâlinde de üretim lisansı iptal edilir.

3.8. Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı İçin Verilen Üretim Lisansımın İptali (Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği 27/6. maddesi)

EPDK’nın Elektrik Piyasası’nda faaliyet yürüten Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı lisansı sahiplerinin, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği’nin 27/6. maddesi uyarınca üretim lisanslarını iptal edebilmesi için;

a- Üretim tesisi işletmeye geçene kadar, lisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının Bakanlıktan yazılı onay alınmadan doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, payların devri veya birleşme ve bölünme gibi payların devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması,

b- Kurul tarafından mevzuat veya piyasa yapısının gerekleri doğrultusunda belirlenen yükümlülüklerin süresi içerisinde yerine getirilmemesi,

c- Elektrik enerjisi üretim tesisinde Yurt İçinde Üretim Karşılığı Tahsis veya Yerli Malı Kullanım Karşılığı kapsamında kullanımı öngörülen aksam ve tedarik planında belirtilen yerli malı ürünlerin ya da yerli malı aksamın kullanılmadığının tespit edilmesi ve Enerji İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan yazılı ihtarnamede belirlenen süre içerisinde ihtar edilen aykırılıkların giderilmemesi üzerine Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı Kullanım Hakkı Sözleşmesi’nin feshedilmesi,

ç- Üretim lisansı sahibi tüzel kişinin Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı Kullanım Hakkı Sözleşmesi kapsamındaki taahhütlerini süresi içerisinde yerine getiremediğinin Bakanlıkça Kuruma bildirilmesi,

d- Bu Yönetmelik kapsamındaki talep ve işlemlerde Kanuna karşı hile veya gerçek dışı beyanda bulunulduğunun tespiti, hallerinden birinin gerçekleşmesi gerekmektedir.

4.KURUMUN İDARİ PARA CEZASI VEYA LİSANS İPTALİ KARARINA KARŞI BAŞVURULMASI GEREKEN YARGI YOLU VE YARGI SÜRECİ

Anayasamızın “Yargı yolu” başlıklı 125/1. maddesine göre; İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. Maddede her ne kadar idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmişse de, maddenin 4. Fıkrasında mahkemelerin yargı yetkisinin, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olduğu, hiçbir surette yerindelik denetimi yapılamayacağına aleni bir şekilde yer verilmiştir. Nitekim EPDK da bağımsız bir idarî otorite niteliği taşıması nedeniyle idari teşkilat içerisinde yer almakta olup; vermiş olduğu karar ve yapmış olduğu işlemler yalnızca hukuka uygunluk denetimi kapsamında yargı yoluna götürülebilmektedir.

İdari para cezası veya lisans iptali gibi bir idari işlemin ortadan kaldırılması için; öncelikle ihtiyari olarak kuruma idari başvuruda bulunmak ve başvurunun reddi halinde dava açmak veya doğrudan iptal davası açmak gibi olağan başvuru yolları ile olağan başvuru yollarının tüketilmesinin ardından sırasıyla AYM ve AİHM bireysel başvuru imkânı bulunmaktadır.

4.1.EPDK Tarafından Verilen Lisans İptali Kararı Veya Kesilen İdari Para Cezalarının İptali Talebiyle Açılacak Davalarda Görevli Mercii İdare Mahkemeleri Olup; Söz Konusu Davanın İşlemin Tebliğinden İtibaren 60 Gün İçerisinde Açılması Gerekmetedir.

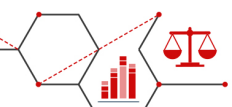
İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun “Üst makamlara başvurma” başlıklı 11.maddesine göre;

“İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir idari işlem yapılması, üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur.

Altmış gün içinde bir cevap verilmezse reddedilmiş sayılır.”

İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun “İdari makamların sükutu” başlıklı 10.maddesine göre;

“İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.”

İşbu 60 günlük dava açma süresi, lisans iptali veya idari para cezalarına ilişkin kararların tebliğinden itibaren başlamaktadır. Burada tebliğ edilen kararın içeriğinde, lisansı iptal edilen lisans sahibinin yahut aleyhinde idari para cezası kesilen tüzel kişinin karara karşı nerede ve ne kadar sürede dava açma hakkı olduğunun belirtilmesi gerekmektedir. Aksi durumda ilgili işlem Anayasa madde 40'ta yer alan “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” düzenlemesine ve dolayısıyla Anayasanın 36.maddesi ile düzenlenen hak arama özgürlüğüne aykırı olacağından, yapılan tebliğ işlemi dava açma süresini başlatmayacaktır.

İdareye lisans iptali kararını geri alması yahut vermiş olduğu idari para cezasını iptal etmesi taleplerini içeren bir başvuru yapılması halinde, 60 günlük dava açma süresi olduğu yerde durur. Yapılan başvurunun reddedilmesi veya 60 gün içinde başvuruya Kurum tarafından cevap verilmemesi ve bu nedenle talebin zımnen ret edilmesi durumunda, dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye devam eder.

Zımni ret süresi olan 60 günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse, ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi; kesin cevabı da bekleyebilir. Bu durumda, kesin cevabın gelmesine kadar dava açma süresi işlemez. Ancak bekleme süresi İYUK 10/2.madde gereğince, başvuru tarihinden itibaren 6 ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra lakin başvuru yapılmasını izleyen 6 ay içerisinde idarece cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren 60 gün içinde dava açılabilir.

Açıklanan tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; EPDK tarafından verilen idari para cezaları veya lisans iptali kararları kapsamında, idari para cezasının

iptal edilmesi yahut lisans iptali kararının geri alınması için üst makamı olmadığından yine EPDK'ya başvuru yapılabilir. İşbu başvuru neticesinde EPDK tarafından olumsuz cevap verilmesi yahut sessiz kalınması durumunda 60 günlük zımni ret süresinin ardından dava açma süresi içerisinde iptal davası açma yoluna gidilebilecektir.

EPDK tarafından tesis edilen ve enerji sektörlerini düzenleyen kanunlarda belirtilen idari yaptırımlara karşı yargı yoluna başvurulması halinde, ilgili uyuşmazlığı görececek olan görevli mahkeme; 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'un “Dava hakkı” başlıklı 12.maddesinde yer alan; “İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır.” açıklamasıyla yetkili idare mahkemeleri olarak belirlenmiştir.

4.2.Açılacak Davada Yetkili Mahkeme Ankara İdare Mahkemeleridir.

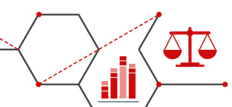
Kurul Kararlarına karşı açılacak davalarda yetkili idare mahkemesi ise, 2577 sayılı Kanun'un 32. maddesinde düzenlenen genel yetki kuralı uyarınca, davalı Kurumun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemesidir. Bu durumda EPDK'nın merkezinin Ankara'da olması nedeniyle, açılacak davalarda yetkili idare mahkemesi Ankara İdare Mahkemesi'dir.

Ancak bazı durumlarda 2577 sayılı Kanun'un 34. maddesinde taşınmaz mallara ilişkin olarak öngörülen özel yetki kuralı gereğince, işlem yapılan tesisin sınırları içinde olduğu yer idare mahkemesi yetkili olmaktadır.

4.3.Açılacak Dava Para Cezaları Dışındaki İşlemlerin Yürütmesini Doğrudan Durmadığından, Lisans İptali Kararına Karşı Açılacak Davanın YÜRÜTMENİN DURDURULMASI Talepli Olarak Açılması Gereklemektedir.

EPDK tarafından verilen para cezası dışındaki tüm yaptırımların derhal uygulanması gerekmektedir. Bu nedenle idari para cezası dışı işlemlere dava açılması, işlemin yürütmesini otomatik olarak durdurmaz.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 2008-939 YD itiraz sayılı kararında; idari para cezası hakkında dava açılmış bulunması halinde cezanın kesinleşmeyeceğine ve tahsilinin de bu sebeple mümkün olmayacağına dair bir karar vermiştir. Genel olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca Elektrik Piyasası'nda tesis edilen idari para cezalarına dava açıldığında ceza kesin-

leşmeyeceğinden ve tahsili de mümkün olmayacağından, Kurumca verilen idari para cezalarına karşı açılan iptal davası, tahsil işlemini dolayısıyla dava konusu işlemin yürütmesini otomatik olarak durduracaktır.

Lakin bu durumun aksine lisans iptali kararının iptali talebiyle açılan dava, söz konusu işlemin yürütmesini doğrudan durdurmayacağından, yargılama sürecinde doğacak telafisi güç veya imkânsız zararların önüne geçilebilmesi adına, işbu davanın yürütmenin durdurulması talebiyle açılması gerekmektedir.

4.4.Olağan Kanun Yollarının Tüketilmesinin Ardından, İdari Para Cezasının Yahut Lisans İptali Kararının Hukuka Ve Anayasaya Aykırı Olduğu Gerekçesiyle Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru İmkânı Bulunmaktadır.

Yapılan yargılamalar neticesinde hukuka aykırı idari para cezasının yahut lisans iptal kararının iptal edilmemesi halinde, hakları ihlal edilen lisans sahipleri iç hukukta bulunan idari ve yargısal başvuru yollarının tamamını tükettikten sonra, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yapabilirler. Yargısal yolların tüketilmesi şartı, olağan kanun yollarının tüketilmesi anlamına gelmektedir. Kesin olarak verilen yerel mahkeme kararlarının tefhimi ya da tebliği tarihinden itibaren olağan kanun yolları tüketilmiş sayılır. Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru süresi, son olağan kanun yolunun tüketilmesinden itibaren 30 gündür. Kesinleşen son kararın e-tebligat olarak gönderilmesi durumunda süre, e-tebligatın yapılmış sayıldığı 5.gün sonunda değil, e-tebligatın açıldığı gün başlayacaktır.

Tüm olağan yargısal yollar tüketildikten sonra 30 gün içinde bireysel başvuru formu ve ekli belgelerin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesi gerekir. Başvuru süresinin kaçırılmaması için, başvuru formunun, Anayasa Mahkemesine gönderilmek üzere 30 gün içinde mahkeme kalemine ya da yurt dışı temsilciliklerine teslim edilmesi yeterlidir. Anayasa Mahkemesi'ne başvuru süresi, başvuru formu ve eklerinin mahkeme kalemi yahut yurt dışı temsilciliklerine teslim edildiği gün dikkate alınarak hesaplanır.

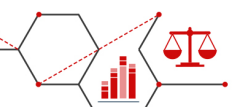
4.5.Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuruyu Kabul Edilebilir Bulmaması Durumunda, İdari Para Cezası Kesilen Yahut Lisansı Haksız Şekilde İptal Edilen Tüzel Kişinin Sözleşmesel Hakkının İhlal Edildiği Gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Başvuru Hakkı Bulunmaktadır.

Bir idari işleme karşı iç hukuktaki yargısal başvuru yollarının tüketilmesinin ardından, uluslararası hukuktan doğan bir başka yargısal yol ise Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurudur. İdari para cezası yahut lisans iptali kararı, doğrudan belirli bir insan hakkı ihlali içermese de, söz konusu idari yaptırımlar kapsamında AİHM'ince yapılan ve ülkemizde tarafından da imzalanan ek protokoller ve içtihatlar bulunmaktadır. İdare tarafından uygulanan idari yaptırım başta mülkiyet hakkının ihlali olmak üzere, düzenlenen ve imzalanan ek protokol ve içtihatlar kapsamında, yaptırımla tüzel kişinin sözleşmesel haklarının ihlal edilmesi söz konusu olabilir.

AİHM gerçek kişiler dışında tüzel kişileri de ele alıp, tüzel kişilerin de hukukla güvence altına alınan haklarının ihlal edilebileceğini kabul etmektedir.

Mevzubahis edilen işbu sebeplerle, idari para cezalarının veya lisans iptallerinin tüzel kişilere uygulanması halinde, iç başvuru yollarının tüketilerek (*Anayasa Mahkemesi'ne başvuru da tüketilmesi gereken iç hukuk yolu olup, Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunulmaksızın AİHM'ne başvuru yapılması olanağı bulunmamaktadır.*) AİHM'ne başvuruda bulunma imkânı vardır.

Mamafih iç hukukta, idari başvuruda bulunmak bir dava şartı olarak öngörülmemiş olsa dahi AİHM, idari başvuru yollarının da tüketilmiş olmasını kabul edilebilirlik şartı olarak ele alabilmekte, bu nedenle idari başvuru yapılmadığı takdirde başvuru hakkında kabul edilmezlik kararı verebilmektedir. Bu nedenle iptal davası açmadan önce, İYUK madde 11 kapsamında idari para cezasının yahut lisans iptali kararının kaldırılması talebiyle ihtiyari olsa dahi usulen idari başvuru yapılmasında fayda bulunmaktadır.

İç hukuk yollarının tüketilmesinin ardından, son kararın tebliğinden itibaren 6 aylık süre içerisinde AİHM'ne başvuru yapılmalıdır. İşbu 6 aylık süre hak düşürücü süre olup; söz konusu sürenin geçirilmesinden sonra yapılacak başvuru AİHM tarafından süre yönünden ret edilecektir.

5. SONUÇ

EPDK'nın nitelik itibarıyla bağımsız bir idari otorite olması nedeniyle, yapmış olduğu işlemler Anayasa'nın 125.maddesi kapsamında hukuka uygunluk denetimine tabidir. Bu nedenle EPDK'nın tüm Enerji Piyasası mevzuatı kapsamında verdiği ve özellikle yazımızda ele almış olduğumuz 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 16.maddesi'ne ve Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'ne dayanarak vermiş olduğu idari para cezaları ve lisans iptali kararlarına karşı iptalleri talebiyle yargı yoluna başvurma mümkündür. 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Dava hakkı" başlıklı 12.maddesi'nde belirtildiği üzere, açılacak davada görevli mahkeme idare mahkemeleridir. 2577 sayılı Kanun'un 32. maddesinde düzenlenen genel yetki kuralı uyarınca yetkili mahkeme Ankara İdare Mahkemeleri'dir. Lakin 2577 sayılı Kanun'un 34. maddesinde taşınmaz mallara ilişkin olarak öngörülen özel yetki kuralı gereğince, işlem yapılan tesisin sınırları içinde olduğu yer idare mahkemesi de bazı spesifik durumlarda yetkili olmaktadır.

EPDK tarafından verilen idari para cezaları veya lisans iptali kararları kapsamında, idari para cezasının iptal edilmesi yahut lisans iptali kararının geri alınması için üst makamı olmadığından yine EPDK'ya para cezasını iptal etmesi yahut lisans iptali kararını geri alması talebiyle başvuru yapılabilir. İşbu başvuru neticesinde EPDK tarafından olumsuz cevap verilmesi durumunda tebliğ tarihinden itibaren yahut sessiz kalınması durumunda 60 günlük zımni ret süresinin ardından 60 günlük dava açma süresi içerisinde iptal davası açma yoluna gidilebilecektir.

Olağan kanun yollarının tüketilmesinin ardından, idari para cezasının yahut lisans iptali kararının hukuka ve Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru imkânı bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru süresi, son olağan kanun yolunun tüketilmesinden itibaren 30 gündür. Kesinleşen son kararın e-tebligat olarak gönderilmesi durumunda süre, e-tebligatın

yapılmış sayıldığı 5.gün sonunda değil, e-tebligatın açıldığı gün başlayacaktır.

Anayasa Mahkemesi'nin bireysel başvuruyu kabul edilebilir bulmaması durumunda, idari para cezası kesilen yahut lisansı haksız şekilde iptal edilen tüzel kişinin sözleşmesel hakkının ihlal edildiği gerekçeyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru hakkı bulunmaktadır. İç hukuk yollarının tüketilmesinin ardından, son kararın tebliğinden itibaren 6 aylık süre içerisinde AİHM'ne başvuru yapılmalıdır. İşbu 6 aylık süre hak düşürücü süre olup; söz konusu sürenin geçirilmesinden sonra yapılacak başvuru AİHM tarafından süre yönünden ret edilecektir.

Daha fazla bilgi ve sorularınız için:

tr.hansu.av.tr | +90 216 464 12 12

© Hansu Avukatlık Ortaklığı

Hansu Avukatlık Ortaklığı, yerli ve uluslararası müvekkillerine özellikle gayrimenkul, şirketler, vergi, enerji ve fikri mülkiyet hukuku alanında hizmet veren bir avukatlık ortaklığıdır. Bu makale Türkiye'de hukuk alanındaki gelişmeleri paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır. Hukuki bir görüş veya yönlendirme olarak düşünülmemelidir. Özel sorular ve sorunlar bakımından hukuki danışman görüşü alınmalıdır.

